

पुर्णा International School

Shree Swaminarayan Gurukul, Zundal

PERIODIC ASSESSMENT-1-ASSIGNMENT

Grade-6

Subject: Sanskrit

अधोलिखितान् गद्यांशान् पठित्वा एतदाधारित प्रश्नानाम् उत्तराणि यथानिर्देशं लिखत-

(1) कस्मिंश्चिद् राज्ये कोऽपि नृपः शासनं करोति स्म। एकः स्वामिभक्तः वानरः तस्य अङ्गरक्षकः आसीत्। वानरः मूर्खः। आसीत्। एकदा सुप्तस्य नृपस्य वानरः व्यजनं करोति स्म। एका मक्षिका तस्य ग्रीवायाम् अतिष्ठत्। वानरः मक्षिकाम् अपसारयितुं खड्गेन प्रारम्भं अकरोत्। मक्षिका तु उड्डीयते स्म परन्तु खड्ग-प्रहारेण नृपस्य ग्रीवा अच्छिनत्।

प्रश्न 1. उपर्युक्त गद्यांशस्य उचितं शीर्षकं लिखत? (उपर्युक्त गद्यांश का उचित शीर्षक लिखिए?)

उत्तर: मूर्खः वानरः (मूर्ख बन्दर)।

प्रश्न 2. वानरः कस्य अङ्गरक्षकः आसीत्? (बन्दर किसका अंगरक्षक था।)

उत्तर: नृपस्य (राजा का)।

प्रश्न 3. मक्षिकान् अपसारयितुं वानरः केन प्रहारम् अकरोत्? (मक्खी को उड़ाने के लिए बन्दर ने किससे प्रहार किया?)

उत्तर: खड्गेन (तलवार से)।

प्रश्न 4. सुप्तस्य नृपस्य व्यजनं कः करोति स्म? (सोते हुए राजा की हवा कौन कर रहा था?)

उत्तर: वानरः (बन्दर)।

प्रश्न 5. मूर्खः कः आसीत्? (मूर्ख कौन था?)

उत्तर: वानरः (बन्दर)।

(2) अथ निरन्तरं वर्धमानेन प्रदूषणेन मानवजातिः विविधैः रोगैः आक्रान्ता दृश्यते। वैज्ञानिकाः अस्याः प्रदूषणसमस्यायाः समाधाने दिवानिशं प्रयतन्ते, किन्तु यावत् देशस्य जनता पर्यावरणस्य रक्षणे कृतसङ्कल्पा न भविष्यति, तावद् इयं समस्या तथैव स्थास्यति। जनैः सम्यग्ज्ञातव्यं यत् पर्यावरणस्य रक्षणे अस्माकं रक्षणं भविष्यति। एतदर्थं स्थाने स्थाने वृक्षाः रोपणीया वनानां छेदनं रोद्धव्यम्। पवनः शुद्धः भवेत् तदर्थं प्रयत्नः करणीयः।

प्रश्न 1. उपर्युक्त गद्यांशस्य उचितं शीर्षकं लिखत? (उपर्युक्त गद्यांश का उचित शीर्षक लिखिए।)

उत्तर: पर्यावरणम् (पर्यावरण)।

प्रश्न 2. निरन्तरं वर्धमानेन प्रदूषणेन का विविधैः रोगैः आक्रान्ता दृश्यते? (लगातार बढ़ते हुए प्रदूषण से कौन विविध रोगों से पीड़ित दिखाई देती है?)

उत्तर: मानवजातिः (मानवजाति)।

प्रश्न 3. के प्रदूषणसमस्यायाः समाधाने दिवानिशं प्रयतन्ते? (कौन प्रदूषण की समस्या के समाधान में दिन-रात प्रयत्न कर रहे हैं?)

उत्तर: वैज्ञानिकाः (वैज्ञानिक)

प्रश्न 4. कस्य रक्षणे अस्माकं रक्षणं भविष्यति? (किसके रक्षण से हमारा रक्षण होगा?)

उत्तर: पर्यावरणस्य।

प्रश्न 5. स्थाने-स्थाने के रोपणीया कर्तव्यम्? (स्थान-स्थान पर किनका रोपण करना चाहिए?)

उत्तर: वृक्षाः (वृक्ष)।

(3) एकस्मिन् वने एकः शृगालः प्रतिवसति स्म। सः बहु चतुरः आसीत्। स प्रतिदिनं भोजनाय वने इतः ततः भ्रमति स्म। तस्मिन् वने एकः वानरः अति वसति स्म। तयोः मित्रता अभवत्। एक वारं तौ नदीम् अगच्छताम्। नद्याः जलं शीतलम् आसीत्। तस्मिन् जले बहवः मत्स्याः अपि निवसन्ति स्म।

एकपदेन उत्तरत-

प्र-१-वने कः प्रतिवसति स्म?

अ- काकः

ब-मक्षिका

क-शृगालः

प्र-२-शृगालस्य मित्रं कः आसीत्?

अ- वानरः

ब-कपोतः

क-शशकः

प्र-३-शृगालः प्रतिदिनं किमर्थं भ्रमति?

अ-खेलनाय

ब-भोजनाय

क-स्नानाय

प्र-४-नद्याः जलं कद्विशं आसीत्?

अ-शुद्धं

ब-पवित्रं

क-शीतलम्

प्र-५-कः बहु चतुरः आसीत्?

अ-शृगालः

ब-वानरः

क-मत्स्याः

व्याकरण

प्र-२- वर्ण-संयोजन कुरुत-

क- ध+अ+ट+इ+क+आ

घटिका

ख- च+अ+ष+अ+क+अः

चषकः

ग- ग+आ+य+अ+न+त+इ

गायन्ति

घ- उ+द+य+आ+न+ए

उद्याने

च- स+औ+च+इ+क+अः

सौचिकः

छ- श+उ+न+अ+क+औ

शुनकौ

ज- व+क्र+द+ध+आः

वृद्धाः

प्र-३ वर्ण-विच्छेदं कुरुत-

क- चटका- च+अ+ट+अ+क+आ

ख- खटवा- ख+अ+ट+अ+व+आ

ग- वस्त्रम- व+अ+स+त+र+अ+म

घ- सन्ति- स+अ+न+त+इ

च- धाविका:-ध+आ+व+इ+क+आ:

छ- खटवा- ख+अ+ट+व+आ

साहित्य

प्र-४ एकपदेन उतरत लिखत-

क-कृषक किं करोति?

क्षेत्रं कर्षति ।

ख-छात्रौ किं कुरुत?

छात्रौ पठतः ।

ग-मयूरौ किं कुरुत?

मयूरौ नृत्यतः ।

घ-कानि विकसन्ति?

पुष्पाणि विकसन्ति।

ङ-अश्वौ किं कुरुत?

अश्वौ धावतः ।

च-गजौ किं कुरुतः?

गजौ चलतः ।

छ-एते के स्तः?

एते क्रीडनके स्तः ।

प्र-५ सरलार्थ-

अ- एषा कः ?

यह क्या है?

एषा: चषकः ।

यह गिलास है।

किम एषः बृहत् ?

क्या यह बड़ा है?

न, एषः लघुः ।

नही, यह छोटा है।

ब- एतौ कौ?

ये दो कौन है?

एतौ शुकौ स्तः ।

ये दो कुत्ते हैं।

किम एतौ गर्जतः ?

क्या ये गरजते हैं?

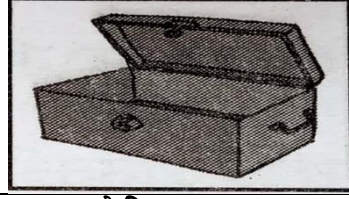
न, एतौ उच्चैः बुक्कतः ।

नही, ये जोर से भीकते हैं।

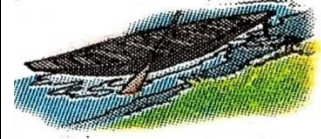
चित्रं दृष्ट्वा संस्कृतपदं लिखत-

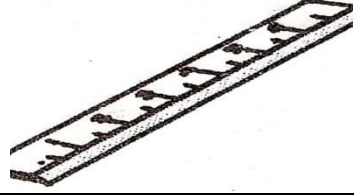
चटका

पेटिका

नौका

मापिका

उत्पीठिका

वृद्धा
